

A civilizáció káros hatásai az élővilágra Magyarországon

A látletelek általában nem tartoznak a vidám olvasmányok közé. Különösen nem akkor, ha sokat gyűjtenek össze belőlük egy kötetben. Pont ilyen gyűjtemény a Molnár Gyula és Andrási Pál által szerkesztett, több mint 50 szerző közreműködésével megjelent *A civilizáció káros hatásai az élővilágra Magyarországon* című munka (Typotex Kiadó, 2019).

Ez nem az a könyv, amit egy csésze kávé, vagy egy bögre tea mellett saját örömeire lapozgat az olvasó. Legyünk őszinték, ez egy kifejezetten kellemetlen, mellbevágó olvasmány. Már persze annak, aki szívén viseli élő környezetünk sorsát...

Mindjárt a borítója is az. Egy elütött bagoly teteme fekszik az országút szélén. Elég erős nyitány. De sokkoló a könyv teljes egésze is. Szövegében, képi anyagában egyaránt. Sokkoló, mert nagyon sok, egyenként is sokkoló példát sorakoztat fel arra vonatkozóan, hogy a „fejlődés”, a gondatlanság, a figyelmetlenség, a tudatlanság, esetenként pedig a tudatos ártó szándék milyen hatással van élő környezetünkre.

Mit okoz az intenzív tájhasználat, a folyamatosan növekvő közúti forgalom, a magasfeszültségű vezetékhalózat, vagy éppen egy-egy technikai sport (hogy csak néhány tényezőt említsünk a teljesség igénye nélkül).

A könyvben szereplő példák nem gondolat kísérletek eredményei, hanem dokumentált valós, sokszor eredeti fényképekkel illusztrált esetek. A példák között vannak közismertek és kevésbé közismertek is.

Az országút szélén, az elütött állatok porladó tetemeivel sokan és gyakran találkozunk. Nem ritkán hallunk arról is, hogy heves vérű külföldi (vagy éppen hazai) vadászok milyen védett fajokat mészároltak le. 2000-ben nagy publicitást kapott a tiszai ciánszennyezés is. Kevésbé közismert azonban, hogy a mezőgazdasági kemizálás milyen direkt és indirekt hatással van védett ritka madarakra. Vagy az, hogy mik a következményei a leeresztett halastavak medrének fertőtlenítési célú meszezésének, hogy csak két kiemelt példát említsünk.

Sokkoló ez a könyv, de éppen ebben rejlik újszerűsége és egyben jelentősége is. Direkt módon, kegyetlen őszinteséggel szembeállít azzal, hogy mivel, milyen – esetenként jóvátehetetlen – károkat okozunk, okozhatunk. Hogy kellő tudás és körültekintés nélkül még a jelentéktelennek tartott környezeti beavatkozások is rendkívül kártékonyak lehetnek.

A hibák, tévedések, mulasztások beismerése, elismerése soha nem egyszerű. E nélkül azonban aligha képzelhető el pozitív irányú változás. Ebben nyújthat segítséget a könyv.

Fontos lenne tehát, hogy minél több jóérzésű (vagy arra hajlamosítható) olvasó kezébe eljusson. Éppen ezért eléggé furcsa, hogy egyelőre csak 500 példányban jelent meg. Ezt a keveset pedig nyilván azok fogják szétkapkodni, akiket egyébként sem nagyon kell győzködni.

Bár az is igaz, hogy azok is bőven tanulhatnak belőle, akik az élő környezet védelmének már eleve elkötelezett hívei. Jó lenne azonban, ha a könyvben felsorakoztatott nagyszámú, világos üzenet nem csak hozzájuk jutna el. Segítve a beismerést és jövőbeni károkozások elkerülését, mérséklését.

A könyv szerkesztői saját jogukon is megérdemelnek néhány sort (az esettanulmányok szerzői is, de ők nagyon sokan vannak a név szerinti említéshez).

Igen, ez a Molnár Gyula az a Molnár Gyula... A ragyogó dixieland-muzsikus, a Molnár Dixieland Band alapítója és névadója. Nem mellékesen kiváló természetfotós, főiskolai oktató, ornitológus, elhivatott természetvédő, elismert közéleti személyiség, *Az én Alföldem* című nagyszerű album (Kossuth Kiadó, 2010) alkotója.

Andrási Pál erdőmérnök, természetvédelmi szakmérnök, az ásothalmi Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium tanára. Több erdészeti tárgyú tankönyv társszerzője, a *Cselekvő természetvédelem* című könyv írója (Magyar Madártani és

Természetvédelmi Egyesület – Orchis

Természetvédelmi Egyesület, 2002). Az *Erdészeti Lapok* rendszeres, jó tollú szerzője, 2003–2006 között a lap szerkesztőbizottságának tagja. Úgyszintén elhivatott természetvédő.

Férfiakról lévén szó, talán nem veszik rossz néven, ha megemlítem, mindketten jubilálnak 2019-ben. Gyula 75., Pali 60. születésnapját ünnepli idén. Ezúton is gratulálok nekik (azt hiszem sokunk nevében is), kívánva jó egészséget, további szép szakmai (és zenei) sikereket.

A könyv kiadását a Magyar Tudományos Akadémia támogatta. Könyvesbolti forgalomban csak elvileg kapható. A Libri webes könyvesboltjában megtaláljuk, a boltok polcain viszont nem. Egyedüli biztos beszerzési forrása egyelőre Molnár Gyula (molnargyula44@gmail.com, 30/925-2671).

Dr. Csóka György

